

**lesvos
migration
atlas**

contents / περιεχόμενα

3.....	ebook: about/σχετικά με
4.....	intro/εισαγωγή
6.....	manifestation/θέσεις
8.....	concept map/χάρτης εννοιών
9.....	concepts/έννοιες
21.....	posts: selection/επιλογή
40.....	research project/ερευνητική εργασία
42.....	research team/ερευνητική ομάδα
44.....	ending note/αντί επιλόγου

ebook

about / σχετικά με

here and now...

what is the 'now' of a history, a movement, a life?

this ebook is performing like 'manual' of the website we created,
Lesvos Migration Atlas (dot net).

the Atlas is a 'cosmos' of miscellaneous elements, stories, moments,
thoughts, opinions etc. that are located in an 'assemblage'
of photos and texts.

space is not random at all; in Moria of Lesvos & in all Morias of
the world.

time is not random at all; starting point the launching of our
research project &
no ending...

εδώ και τώρα...

ποιο είναι το τώρα μίας ιστορίας, μίας μετακίνησης, μίας ζωής;

το τεύχος αυτό λειτουργεί ως 'οδηγίες χρήσης' στο website που δημιουργήσαμε,
το Lesvos Migration Atlas (dot net)

ο Άτλας είναι ένας κόσμος από ετερόκλητα στοιχεία, ιστορίες, στιγμές,
σκέψεις, απόψεις κτλ. που τοποθετούνται σε ένα assemblage εικόνων και κειμένων

ο χώρος καθόλου τυχαίος, στη Μόρια της Λέσβου & σε όλες τις Μόριες του κόσμου

ο χρόνος καθόλου τυχαίος, εκκίνηση η αφειτηρία του ερευνητικού project μας &
τέλος κανένα ...

intro / εισαγωγή

This e-book can perform as a 'navigation' that

> initially, needs a map;
that makes visible the areas-concepts of our mapping:
crisis/ map(ping)/ geotrauma/ symbols/ wall writing/ artworks/ narratives/
everyday life/ common(ing)s/ resistances/ atlas/.
concept map

> The routes that connect these concept areas
consist the basic theses of our research team & project.
manifestation

> The way that we conceptualise visually & discursively the concept areas in
concept.

> In depth, the posts (texts, photos, references etc.), from our research
team as well as as travel companions, that all leave their trace.
Random posts from each 'concept' in
posts: selection.

> Last but not least, the information about the
research project
& research team.

> The navigation stops* a moment that is significant for the research, our
team & the space-time continuum...
ending note

*or makes a pause?

Το τεύχος αυτό μπορεί να λειτουργήσει ως μία πλοήγηση που

> αρχικά, χρειάζεται ένα χάρτη που οπτικοποιεί τις περιοχές-έννοιες της χαρτογράφησης μας: κρίση/ χαρτο(γραφώντας)/ γεωτραύμα / σύμβολα/ γραφές στους τοίχους/ έργα τέχνης/ αφηγήματα/ καθημερινή ζωή/ κοινο(ποιήσεις)/ αντιστάσεις/ άτλας/.
χάρτης εννοιών

> Οι διαδρομές που ενώνουν αυτές τις εννοιολογικές περιοχές αποτελούν τις βασικές θέσεις της ερευνητικής ομάδας & εργασίας.
θέσεις

> Ο τρόπος που αντιλαμβανόμαστε οπτικά και κειμενικά τις εννοιολογικές περιοχές στις έννοιες.

> Σε περισσότερο βάθος τα posts (κείμενα, φωτογραφίες, παραπομπές κτλ.), τόσο από την ερευνητική ομάδα όσο και από συνοδοιπόρους, που όλα αφήνουν το δικό τους αποτύπωμα.
Ενδεικτικά posts από κάθε 'έννοια' στο posts: επιλογή.

> Αναγκαίες εδώ οι πληροφορίες για την ερευνητική εργασία & ερευνητική ομάδα.

> Η πλοήγηση σταματάει* μία στιγμή που σηματοδοτεί την έρευνα, την ομάδα & το χωρο-χρόνο μας...
αντί επιλόγου

*ή κάνει παύση?

concept map / χάρτης εννοιών

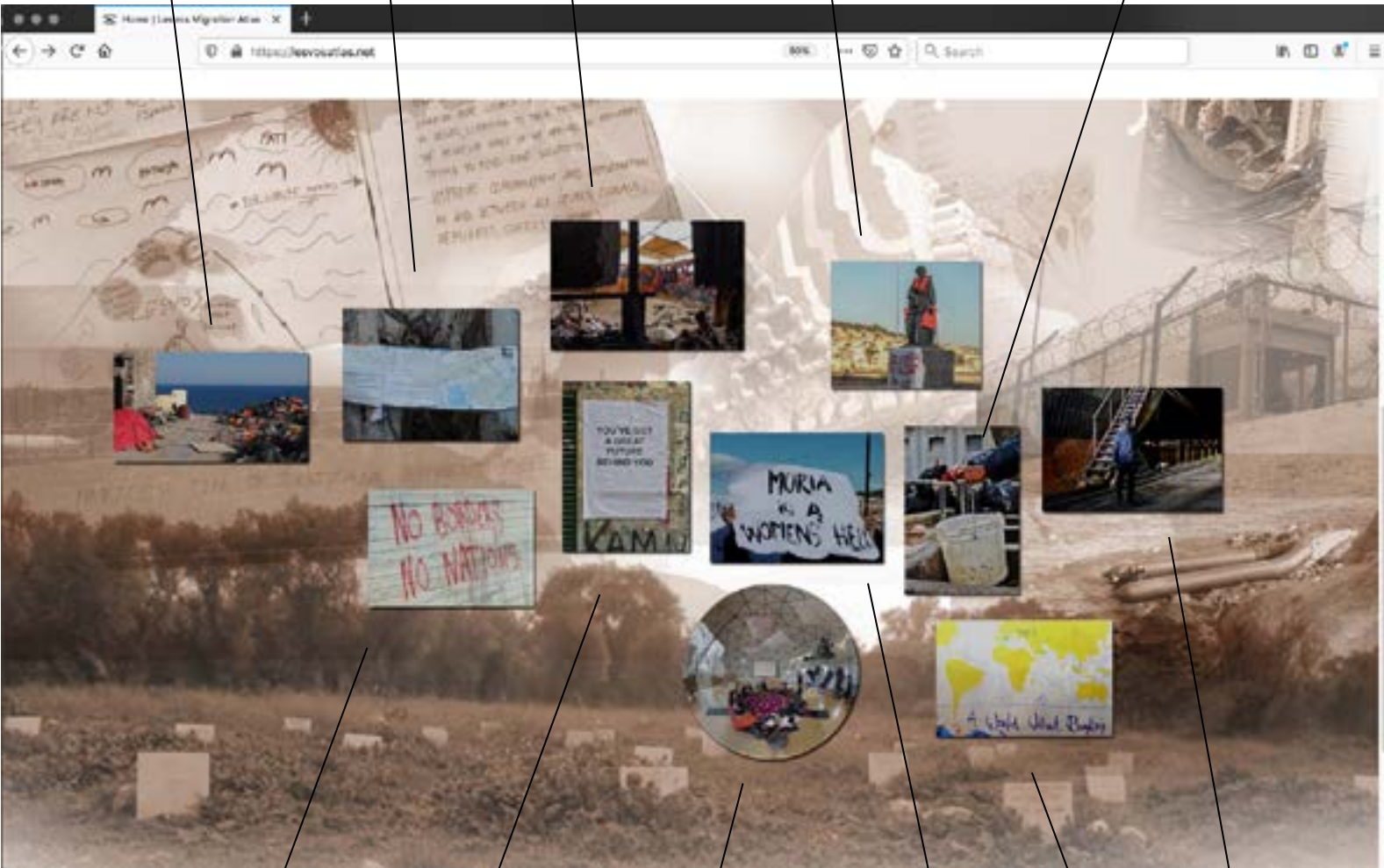
map (ping) /
χαρτο (γραφώντας)

crisis /
κρίση

geotrauma /
γεωτραύμα

symbols /
σύμβολα

everyday life /
καθημερινή ζωή

narratives /
αφηγήματα

atlas /
άτλας

wall writing /
γραφές στους τοίχους

common(ing)s /
κοινο(ποιήσεις)

resistances /
αντιιστάσεις

artworks /
έργα τέχνης

manifestation / θέσεις

in a world suffering various types of...
'CRISIS' as a state of emergency but also as a state of emergence

MAP(PING) spaces & places, people & populations, movements & migrations, borders & hotspots,
solidarity & resistance, everyday life & dreams...
...an outcome of the crisis;

the **GEOTRAUMA** as the suffering of the earth, nature, materials, bodies...

SYMBOLS and the symbolic capital of representations

WALL WRITING, from walls as borders to walls as canvases

ARTWORKS as critical commentaries, commodities and resistance

NARRATIVES of the untold, the unsaid, the unspeakable
of people keeping on living their...

EVERYDAY LIFE, the basic process of (re)production of life
and as a part of it...

the **COMMON(ING)S** as the common practices & acts of people

RESISTANCES that make the invisible visible...

this is our **'ATLAS'**; a cosmos of ideas, representations, practices, acts, contradictions...
all together in a process of becoming...

σε έναν κόσμο που βιώνει διαφόρων ειδών κρίσεις...
η **'ΚΡΙΣΗ'** ως κατάσταση επείγουσα αλλά και αναδυόμενη

ΧΑΡΤΟ(ΓΡΑΦΩΝΤΑΣ) χώρους & τόπους, ανθρώπους & πληθυσμούς, μετακινήσεις & μεταναστεύσεις, σύνορα & hotspots, αλληλεγγύη & αντιστάσεις, καθημερινή ζωή & όνειρα...

& ένα αποκύημα αυτής...
το **ΓΕΩΤΡΑΥΜΑ** ως όλα αυτά που η γη, η φύση, τα υλικά & τα σώματα υποφέρουν...

ΣΥΜΒΟΛΑ και το συμβολικό κεφάλαιο των αναπαραστάσεων

ΓΡΑΦΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΙΧΟΥΣ, από τους τοίχους-σύνορα ως τους τοίχους-καμβάδες

ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ ως κριτικά σχόλια, εμπορεύματα και αντιστάσεις

ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ του ανείπωτου, ανάλεκτου & απερίγραπτου
των ανθρώπων που συνεχίζουν να έχουν...

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ως η βασική διαδικασία της (ανα)παραγωγής της ζωής

και ως μέρος αυτής...
οι **ΚΟΙΝΟ(ΠΟΙΗΣΕΙΣ)** ως οι κοινές πρακτικές & πράξεις των ανθρώπων...

ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΙΣ που κάνουν το αόρατο ορατό

αυτός είναι ο **'ΑΤΛΑΣ'** μας, ένας κόσμος ιδεών, αναπαραστάσεων, πρακτικών, αντιφάσεων...
όλων μαζί σε μία διαδικασία του γίνεσθαι...

**concepts /
έννοιες**

CRISIS / ΚΡΙΣΗ

<https://lesvosatlas.net/crisis/>

'CRISIS' is the buzzword of our times and has shaped much of our current situation. We live in an era in a constant state of crisis, in a capitalist system that feeds from the very notion of it, in a geographical location that has been portrayed as the epicentre of the post-2012 financial crisis and the post-2015 refugee crisis. We want to ask again the questions: which crises are declared and therefore deserve international recognition and protection, which remain undeclared and therefore invisible, what are the aesthetics of crisis, and is there ever such thing as a return to normality and normativity?

Η **'ΚΡΙΣΗ'** είναι η λέξη-κλειδί της εποχής μας και έχει διαμορφώσει μεγάλο μέρος της τρέχουσας κατάστασής μας. Ζούμε σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από μία κατάσταση συνεχιζόμενης κρίσης, σε ένα καπιταλιστικό σύστημα που τροφοδοτείται από την ίδια την έννοια, σε μια γεωγραφική τοποθεσία που έχει απεικονιστεί ως το επίκεντρο της οικονομικής κρίσης μετά το 2012 και της προσφυγικής κρίσης μετά το 2015. Θέλουμε να θέσουμε και πάλι τα ερωτήματα: ποιες κρίσεις δηλώνονται και επομένως αξίζουν διεθνή αναγνώριση και προστασία; Ποιες παραμένουν αδήλωτες και επομένως αόρατες; Ποια είναι η αισθητική της κρίσης και θα υπάρξει ποτέ η πολυδιαφημισμένη επιστροφή στην ομαλότητα και την κανονικότητα;

MAP(PING) / ΧΑΡΤΟ(ΓΡΑΦΩΝΤΑΣ)

<https://lesvosatlas.net/mapping/>

Mapping as a process that activates a new way of understanding reality -with a mood of experimentation and creativity. As a method for the production and re-production of knowledge where logic and its representations don't obey certain truths.

We map in order to empower collective processes; communication, dialogue, sharing and, at the same time, the relations that are built within them.

Thus, by MAP(PING), we are in a procedure of tracing, reflecting, experimenting and representing -personal as well as collective- imaginaries.

Η 'χαρτογράφηση' ως μία διαδικασία που ενεργοποιεί έναν διαφορετικό τρόπο αντίληψης της πραγματικότητας -με διάθεση πειραματισμού και δημιουργικότητας. Ως μία μέθοδος για την παραγωγή και αναπαραγωγή γνώσης στην οποία η λογική και η απεικόνισή της δεν υποκλίνονται σε απόλυτες αλήθειες.

Χαρτογραφούμε για να ενδυναμώσουμε συλλογικές διαδικασίες, την επικοινωνία, τον διάλογο, το μοίρασμα και, παράλληλα, τις σχέσεις που αναπτύσσονται μέσα σ' αυτές.

ΧΑΡΤΟ(ΓΡΑΦΩΝΤΑΣ), λοιπόν, είμαστε σε μία διαδικασία ανίχνευσης, στοχασμού, πειραματισμού και αναπαράστασης -τόσο προσωπικών όσο και συλλογικών- φαντασιακών.

GEOTRAUMA / ΓΕΩΤΡΑΥΜΑ

<https://lesvosatlas.net/geotrauma/>

We understand GEOTRAUMA as a 'wound' in a wider 'whole', in a 'cosmos' that embraces bodies, organisms, materials and nature. Beyond of an individual and isolated experience, it belongs to a reality -a physical and material one- in which the entire life on earth is inscribed.

It is a concern of @ll since it reminds that we are organic parts of humanity and the planet in order for the presence of life and, thus, the connection and co-existence with other parts is vital.

Αντιλαμβανόμαστε το ΓΕΩΤΡΑΥΜΑ ως μία 'πληγή' σε ένα ευρύτερο 'όλον', σε ένα 'κόσμο' που περιλαμβάνει σώματα, οργανισμούς, υλικά και φύση. Πέρα από μία ανεξάρτητη και απομονωμένη εμπειρία, ανήκει σε σε μία πραγματικότητα, φυσική και υλική, στην οποία εγγράφεται όλη η ζωή στη γη.

Αφορά όλους, όλες και όλ@ καθώς υπενθυμίζει ότι είμαστε οργανικά μέρη της ανθρωπότητας και του πλανήτη προκειμένου την παρουσία ζωής και, ως εκ τούτου ότι, η σύνδεση και η συμ-βίωση με τα υπόλοιπα μέρη είναι ζωτικής σημασίας.

SYMBOLS / ΣΥΜΒΟΛΑ

<https://lesvosatlas.net/symbols/>

SYMBOLS are constructed abstractions attributed with the hegemonic capital of representations as Pierre Bourdieu would argue. We want to intervene on the level of accumulation of symbolic capital of certain representations in the case of Lesvos. We refuse to accept borders, barbed wires, and overcrowded camps as symbols of secure borders and Fortress Europe. Our refusal is a symbolic act of breaking with the neoliberal logic of T.I.N.A. (There Is No Alternative). There are already manifestations of many alternatives on the streets of Lesvos and beyond, we would like to turn our gaze towards them.

Τα ΣΥΜΒΟΛΑ είναι κατασκευασμένες αφαιρέσεις, στις οποίες αναγνωρίζεται το ηγεμονικό κεφάλαιο των αναπαράστασεων όπως υποστηρίζει ο Pierre Bourdieu. Θέλουμε να παρέμβουμε στο επίπεδο συσσώρευσης συμβολικού κεφαλαίου ορισμένων αναπαράστασεων στην περίπτωση της Λέσβου. Αρνούμαστε να δεχτούμε τα σύνορα, τα συρματοπλέγματα και τα υπερπληθυσμένα στρατόπεδα ως σύμβολα ασφαλών συνόρων και της Ευρώπης-φρούριο. Η άρνησή μας είναι μια συμβολική πράξη διάσπασης με τη νεοφιλελεύθερη λογική του Δεν Υπάρχει Άλλη Εναλλακτική (T.I.N.A.: There Is No Alternative). Υπάρχουν ήδη εκδηλώσεις πολλών εναλλακτικών στη Λέσβο και πέραν του νησιού, θα θέλαμε να στρέψουμε το βλέμμα μας προς αυτές.

WALL WRITING / ΓΡΑΦΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΙΧΟΥΣ

<https://lesvosatlas.net/wall-writing/>

WALL WRITING. Since the invention of writing and prior to that, since the building of the first wall and even earlier, drawing and then writing inscriptions of any kind on visible and hidden surfaces was one of humanity's primary media. This deeply rooted human form of communication is still around as an informal practice for people belonging to any social group; Name writing, poetry, collective and individual thoughts, ideas and experiences, protests and struggles are among the themes, while all of them declare presence and existence, often expressed in true genuine art manners. The space and place are part of the message, while the personal becomes political and vice versa.

ΓΡΑΦΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΙΧΟΥΣ. Πριν ακόμα από την επινόηση της γραφής, από τους πρώτους χτισμένους τοίχους και ακόμα νωρίτερα, οι ζωγραφιές και έπειτα οι γραφές σε κάθε εμφανή ή απόκρυφη επιφάνεια ήταν ένα από τα πρωταρχικά μέσα επικοινωνίας. Αυτή η πρακτική με τις βαθιές ανθρωπολογικές ρίζες παραμένει παρούσα ως σήμερα ως ανεπίσημο Μέσο – και τρόπος επικοινωνίας από ανθρώπους κάθε κοινωνικής προέλευσης. Γραφές ονομάτων, ποίηση, προσωπικές και συλλογικές σκέψεις, ιδέες και εμπειρίες, διαμαρτυρία και αγώνες αποτελούν μέρος της θεματολογίας, ενώ ταυτόχρονα υποδηλώνουν την παρουσία και την ύπαρξη των υποκειμένων – συχνά εκφρασμένα, ως εξαιρετικά παραδείγματα τέχνης. Ταυτόχρονα, ο τόπος και ο χώρος αποτελούν μέρος των έργων, του μηνύματος και του νοήματος, σε μία κατεξοχήν περίπτωση σύνδεσης του προσωπικού και του πολιτικού.

The ARTWORKS referring to the so called 'migrant crisis' were not just a few. Artists from different backgrounds and disciplines created works using a variety of mediums, vocabularies, references, aesthetics, occasions and places. Through their publicity, the works communicated the ongoing drama to wider audiences and eventually evaluated it as a case to be treated urgently. In the same time works that were less visible would succeed to reach higher levels of impact and communication with their smaller audiences. From official art festivals and state exhibitions to kids drawings and uncommissioned street art, from art-world stars to anonymous artists of all genders and ages, they all come to commentate and mediate real life experience. In the same time matters of depth, authenticity, consciousness, community engagement, resistance, pretentiousness and commodification arise.

ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ γύρω από τη θεματική της λεγόμενης "προσφυγικής κρίσης". Καλλιτέχνες από διαφορετικές σχολές και παραδόσεις, με διάφορα μέσα και εικαστικά λεξιλόγια δημιούργησαν σειρά έργων σε ποικιλία χώρων και περιστάσεων. Χάρη στην ευρεία δημοσιότητα, η δραστηριότητα αρκετών από αυτούς είχε αποτέλεσμα να γίνει ευρύτερα γνωστή η δραματική κατάσταση που αποτελούσε την αφορμή για τα έργα τους, και μέσα από αυτά τονιζόταν η επιτακτική ανάγκη για δράση και λύσεις. Παράλληλα, έργα με λιγότερη δημοσιότητα κατάφεραν να έχουν έντονη ανταπόκριση και μεγάλη επικοινωνιακή δύναμη σε αριθμητικά μικρότερο κοινό. Από τους μεγάλους θεσμούς τέχνης μέχρι τις παιδικές ζωγραφιές και την τέχνη του δρόμου, αστέρες της τέχνης και 'ανώνυμοι' δημιουργοί κάθε ηλικίας και φύλου πραγματεύονται την τρέχουσα πραγματικότητα. Την ίδια στιγμή, η καλλιτεχνική πρακτική καθαυτή αναδύει ζητήματα βάθους, συνειδητότητας, αυθεντικότητας, ευστοχίας, αντίστασης, ηθικής, υποκρισίας και εμπορευσιμότητας.

NARRATIVES / ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ

<https://lesvosatlas.net/narratives/>

NARRATIVES are accounts of a series of events and experiences. They can be either true or fictitious, as well as versions of a fact as a story; they can be multiple and differing. Artworks, wall writings, oral stories, journalism, politicians' words, the TV news, social media posts include or/and are narratives themselves too. The representations of any 'Crisis' are narratives as well, contributing to what is thought to be reality. In this context there are some highly promoted dominant hegemonic ones, while in the same time there is a series of less circulated counter-narratives taking place. They are antagonising each other seeking paths to expand and speak of their viewpoints, also promoting ideologies or social behaviours. They never stop, they affect everyday life and in a larger perspective they contribute to the major narrative, that of history writing.

ΑΦΗΓΗΜΑ είναι η παράθεση σειράς γεγονότων και εμπειριών, πραγματικών ή φανταστικών: παραλλαγές μίας ιστορίας σε διάφορες εκδοχές. Τα έργα τέχνης, οι γραφές στους τοίχους, οι προφορικές ιστορίες, τα άρθρα του Τύπου, ο πολιτικός λόγος, τα δελτία ειδήσεων, οι κοινοποιήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενέχουν ή είναι καθαυτά αφηγήματα. Οι δε αναπαραστάσεις των 'κρίσεων' επίσης αποτελούν αφηγήματα που συντελούν στην κατασκευή αυτού που θεωρείται πραγματικό. Σε αυτό το πλαίσιο προωθούνται ηγεμονικά και εν τέλει κυρίαρχα αφηγήματα, ενώ παράλληλα συνυπάρχουν τα λιγότερο προβεβλημένα αντίβαρα τους. Ανταγωνίζονται αναζητώντας διαδρομές για να ασκήσουν την επιρροή τους προωθώντας θεωρίες, απόψεις, ιδεολογίες και κοινωνικές συμπεριφορές. Δεν σταματούν ποτέ και επιδρούν στην καθημερινή ζωή, ενώ σε άλλη κλίμακα συντελούν σε μεγαλύτερα αφηγήματα, αυτά της ιστορίας.

EVERYDAY LIFE / ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

<https://lesvosatlas.net/everyday-life/>

Parallel to the existing regimes of control there are social potentials for the (re)production of life. It is where emerges the need for existence, connection and relation -and possibly for meaning and purpose, collective procedures and actions.

The tangible and material practices and processes of EVERYDAY LIFE, the performances and affect are able to contribute to a transformation of reality, needed as ever today... daily, imperceptible and present!

Σε παραλληλία με τα υπάρχοντα καθεστώτα επιτήρησης ενυπάρχουν κοινωνικές δυνάμεις (ανα)παραγωγής της ζωής. Εκεί, αναδύονται η ανάγκη για ύπαρξη, σύνδεση και συσχέτιση -και ενδεχομένως για νόημα και σκοπό, συλλογικές διαδικασίες και δράσεις.

Οι απτές και υλικές πρακτικές και διαδικασίες της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΖΩΗΣ, οι επιτελέσεις, η φροντίδα και το συναίσθημα μπορούν να συμβάλλουν σε έναν μετασχηματισμό της πραγματικότητας, αναγκαίο όσο ποτέ σήμερα... καθημερινό, ανεπαίσθητο & παρών!

COMMON(ING)S / ΚΟΙΝΟ(ΠΟΙΗΣΕΙΣ)

<https://lesvosatlas.net/commonings/>

In the new emerging spaces, everyday performances and actions are met, shared and created collectively anew. People with various origins, routes, stories and identities -locals and migrants, 'permanents' and 'temporals'- come closer, discover new ways of communication, connection and sharing, creating in such a way the 'new communities'. In the everyday (re)production of life, the common actions and, above all, in the relations that are created within these processes, is where the creation of commons lies, what we call the COMMON(ING)S...

Στους νέους χώρους που αναδύονται, οι καθημερινές επιτελέσεις και δράσεις συναντιώνται, μοιράζονται και δημιουργούνται εκ νέου από κοινού. Άνθρωποι με διαφορετικές προελεύσεις, διαδρομές, ιστορίες και ταυτότητες -ντόπιοι/ες και μετακινούμενοι/ες, 'μόνιμοι' και 'περαστικοί'- έρχονται κοντά, ανακαλύπτουν νέους τρόπους επικοινωνίας, σύνδεσης και μοιράσματος, δημιουργώντας έτσι τις 'νέες κοινότητες'. Στην καθημερινή (ανα)παραγωγή της ζωής, στις κοινές δράσεις και, πάνω απ' όλα, στις σχέσεις που αναπτύσσονται σ' αυτές τις διαδικασίες είναι εκεί που εντοπίζουμε τη δημιουργία κοινών, αυτό που ονομάζουμε ΚΟΙΝΟ-ΠΟΙΗΣΕΙΣ...

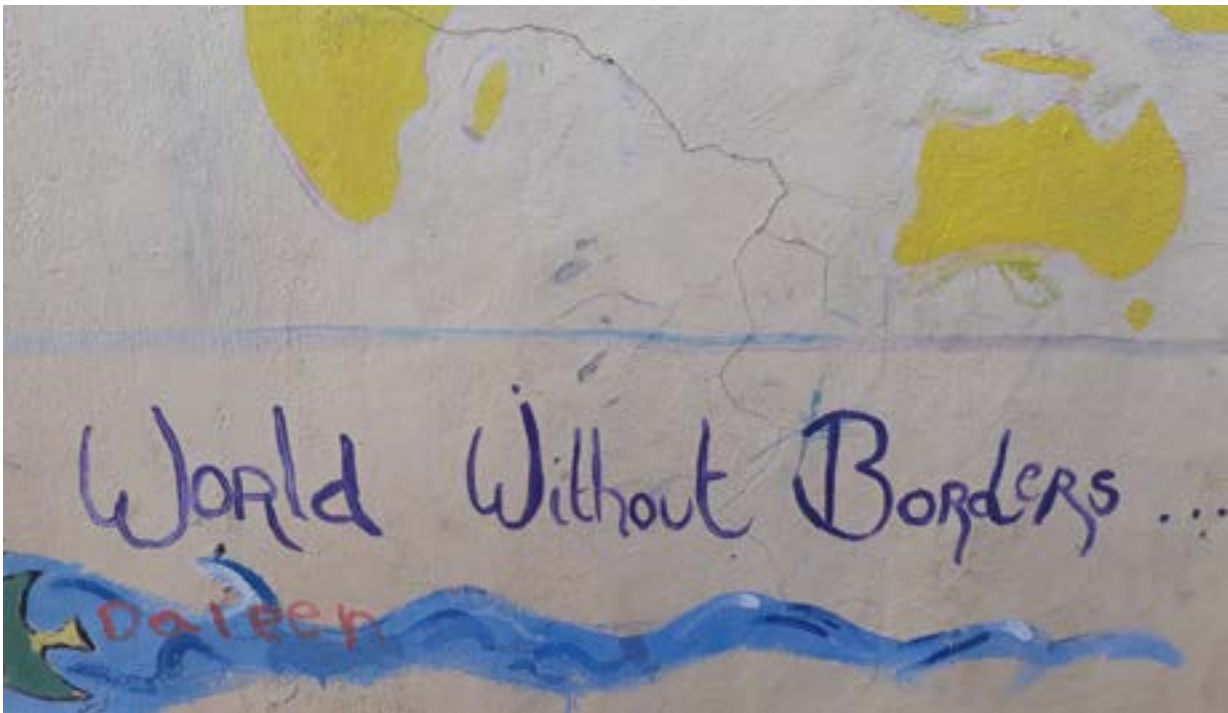
RESISTANCES / ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΙΣ

<https://lesvosatlas.net/resistances/>

RESISTANCES always in plural, always contested from within, acts that attempt to create small cracks and disrupt the linearity of crisis. We attempt to move away from the spectacularity of resistance, from the heroic representation of certain subjectivities. We tend to focus on the softer, daily acts of resistance that make the invisible visible again. We also recognize acts of resistance that fail, leaving a valuable trace of knowledge for the next act. We see resistance as an ongoing process with no clear destination. We have been accused of being romantics because we believe that no one is free until we are all free – we accept the accusation and continue to explore the affective landscapes of resistance.

ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΙΣ πάντα σε πληθυντικό αριθμό, πάντα αμφισβητούμενες εκ των έσω, πράξεις που επιχειρούν να δημιουργήσουν μικρές ρωγμές και να διαταράξουν τη γραμμικότητα της κρίσης. Προσπαθούμε να απομακρυνθούμε από τη θεαματικότητα της αντίστασης, από την ηρωική αναπαράσταση ορισμένων υποκειμένων. Έχουμε την τάση να επικεντρωνόμαστε στις μαλακότερες, καθημερινές πράξεις αντίστασης που κάνουν το αόρατο και πάλι ορατό. Αναγνωρίζουμε επίσης πράξεις αντίστασης που αποτυγχάνουν, αφήνοντας ένα πολύτιμο ίχνος γνώσης για την επόμενη πράξη. Βλέπουμε την αντίσταση ως μια συνεχιζόμενη διαδικασία χωρίς σαφή προορισμό. Έχουμε κατηγορηθεί ότι είμαστε ρομαντικοί επειδή πιστεύουμε ότι κανείς δεν είναι ελεύθερος έως ότου είμαστε όλοι ελεύθεροι – αποδεχόμαστε την κατηγορία και συνεχίζουμε να εξερευνούμε τα συναισθηματικά τοπία της αντίστασης.

This 'ATLAS' is attempting to stand as a snapshot of space & time among continuously emerging

processes... crises, discourses, representations and common(ings). Mobilities in space and time, concentrations and blendings of populations, writings on the papers and the walls, everyday lives and stories of people trapped, struggling and hoping... All these are met here as an 'assemblage' and a 'symbiosis', creating a 'cosmos of ideas, representations, practices, acts, contradictions' in a process of becoming...

Ο 'ΑΤΛΑΣ' αυτός επιχειρεί να αποτελέσει ένα χωρο-χρονικό στιγμιότυπο εν μέσω συνεχώς αναδυόμενων διαδικασιών... κρίσεων, ρητορικών, αναπαραστάσεων και 'κοινο-ποιήσεων'. Μετακινήσεις στο χώρο και τον χρόνο, συγκεντρώσεις και αναμίξεις πληθυσμών, γραφές στο χαρτί και τους τοίχους, καθημερινές ζωές και ιστορίες ανθρώπων που εγκλωβίζονται, αγωνίζονται και ελπίζουν... Όλα αυτά συναρθρώνονται και συμβιώνουν εδώ, συνθέτοντας έναν 'κόσμο ιδεών, αναπαραστάσεων, πρακτικών, πράξεων, αντιφάσεων' που βρίσκεται συνεχώς σε εξέλιξη, σε μία διαδικασία του γίνεσθαι...

posts: selection / επιλογή

random posts from each 'concept'
visit lesvosatlas.net to read more/

ενδεικτικά posts από κάθε 'έννοια'
επισκεφτείτε το lesvosatlas.net για περισσότερα

Crisis as appearance

Some journalists are claiming that the 2015 European refugee crisis is one of the most photographed crises in human history. Yet, it is important to understand what kind of messages these representations convey and how they reproduce the hegemonic narrative of this crisis. When one attempts a Google search using the term 'refugee crisis' the first image that comes up is this one from Massimo Sestini. An image shot from above picturing a boat packed with human bodies in the midst of the sea. One of the main hegemonic claims of the 2015 refugee crisis is that it began with the appearance of certain bodies on the shores of Europe. This is a very problematic notion, not only because it basically equates the presence of these bodies as the starting point of the crisis and, therefore, directly implying that these human bodies are the 'problem'. But mainly because it forecloses, and thus keeps hidden and invisible the reasons of this appearance: war, genocide, and unbearable oppression these bodies experience in their countries of origin. Conditions that, for example, could be related to the US, the UK, and France invading and bombing Syria. In other words, the starting point of the 2015 European refugee crisis should be traced and portrayed differently, exposing the

reasons of the appearance of certain bodies on the shores of Lesbos. But, this would be a story not so genteel for the European values that are supposedly threatened so much by the presence of these bodies. A story that would have to narrate Europe's colonial histories, a story that would not easily result in the construction of 'us' versus 'them'. The appearance of whose body and where can be seen as the beginning of a crisis? Which crises are declared and why and which remain undeclared, invisible, hidden and thus not recognised as humanitarian disasters that lead to international protection? The disappearance of whose bodies constitutes a crisis?

Looking at Sestini's image I cannot stop thinking that the viewer is looking down to a boat packed with people, the gaze comes from above. This is the state's gaze, using drones and other technologies of surveillance to generate visual testimonies of the others, always the others. This is a gaze that places the viewer outside of this boat, what would be like to have an image shot from inside this boat, at this same moment as a visual example of Europe's refugee crisis?

I can't help but remembering Susan Sontag's claim that the function of the camera is similar to that of a gun, we 'aim' and we 'shoot' an image. 'Just as the camera is a sublimation of a gun, to photograph someone is a sublimated murder – a soft murder, appropriate to a sad, frightened time' (1979: 15).

Myrto Tsilimpounidi

Reference: Susan Sontag (1979) *On Photography*, Penguin Books.
Photography: Massimo Sestini, 2014

MAP(PING) / ΧΑΡΤΟ(ΓΡΑΦΩΝΤΑΣ)

<https://lesvosatlas.net/you-are-here-map-on-platanos-sykamia>

'You are here': Map on Platanos, Sykamia

This map was made by 'solidarians', activists, volunteers together with migrants and refugees[1] in order to provide location and orientation for the 'newcomers' who were arriving from sea to Sykamia, Northern part of Lesbos island, during the year 2016. It was hanged on the old Pine Tree ('Platanos') nearby the beach, which, from summer 2019, no longer exists. [2]

Observing the map, we notice that:

- apart from the main map of Lesbos, another map of Greece and five (5) other text messages are layered in one 'collage';
- a variety of icons, symbols, typographies and fonts are used in order the message to be transmitted;
- apart from English and Greek, we can see Arabic, Farsi and Urdu languages;
- the map shows the location of Lesbos island within the Greek territory and neighbouring area;
- the location of the newcomers is indicated by the hand-written 'YOU ARE HERE';
- the important information on it is the two alternative routes to Moria, Kara Tepe camps and Mytilene (highlighted in red and arrows). Thus, Molivos & Sykamia, the two closer villages where there is bus transportation, are highlighted;
- the map uses symbols of transport means, ie. bus and boat, as well as, it provides info for the boat's time duration and average cost [3];
- the directions given in all languages (Arabic, Farsi, Urdu, English, Greek) are, approximately, the following [4]:

*Welcome to the Greek island Lesbos.
You must register with the authorities first at — MORIA.
By bus takes about 90 minutes. Walking takes two days.
Please stay with your traveling group, and don't get into separate vehicles.
Keep your luggage with you at all times. Beware of over-pricing.
Do not sleep or rest on the roads.*

Every map is more than its representation, symbolism, typography etc.; it is the people behind, in front and over it, as well as the relations and procedures needed in order for its creation. These 'mapping' processes reveal a variety of enclosed information regarding all above-mentioned observations:

- the people who created the map respected the need of the 'newcomers' to be treated in their own language and to participate in procedures that concerns, vastly, them; their location, orientation and first basic directions;
- the use of hand-writing on the map, either in order to emphasise an information, ie. 'YOU ARE HERE' or to change an old one, ie. 'MORIA' instead of 'the port in Mytilene', reveals the on-going process of the mapping, throughout many changes in data, circumstances, means etc..

In all, this 'mapping' is open to alterations and 'newcomings'; is in a process of becoming towards to the future, and finally; inspired by Deleuze and Guattari's work, we can argue that it performs as an 'assemblage'.^[5]

Naya Tselepi

Footnotes:

[1] More info here: <https://solidarityteampatanosblog.wordpress.com/>

[2] The Pine tree fell in July 2019 due to heavy storms. More info here: <https://www.kathimerini.gr/1033603/article/epikairothta/ellada/3erizw8hke-apo-ton-aera-o-platanos—symvolo-ths-prosfygikhs-krishs-sth-skala-sykamias>

[3] We assume that the time duration and cost refer to the itinerary from Mytilene to Athens.

[4] Some deviances from the English text are noticed in Greek language, which, roughly affect the communication, given that the vast majority of newcomers doesn't communicate in Greek.

[5] The term 'assemblages' derives from the french 'agencements', which is introduced by Deleuze and Guattari in *Mille Plateaux, Capitalisme et Schizophrénie* (1980).

References:

Crampton, J.W., 2011. *Mapping: A critical introduction to cartography and GIS*, 11. John Wiley & Sons.
Deleuze, G., and Guattari, F., 2004. *A thousand plateaus. Capitalism and Schizophrenia* (B. Massumi, Trans.). Minneapolis: University of Minnesota Press.

Photo by Naya Tselepi, February 2016.

Τα μάτια του λιμανιού και οι μεταμορφώσεις τους

Τον Απρίλιο του 2015, το λιμάνι της Μυτιλήνης υποδέχτηκε εκατοντάδες πρόσφυγες που ήρθαν από τον πόλεμο της Συρίας και του Αφγανιστάν. Στην αρχή οι αλληλέγγυες συλλογικότητες κατάφεραν να ανοίξουν το εγκαταλελειμμένο κολυμβητήριο που, παρ'ότι είχε σοβαρά προβλήματα διαρροής μέσα σε κακές καιρικές συνθήκες, φιλοξένησε πάνω από 300 Σύριους και Αφγανούς που μοιράστηκαν πραγματικά χωρίς διακρίσεις τα φαγητά και το τσάι που πρόσφεραν οι κάτοικοι και οι μαγαζάτορες της περιοχής. Τις επόμενες μέρες καταγράφηκαν σύντομα και έφυγαν για τον Πειραιά και τις άλλες χώρες της Ευρώπης. Οι πρόσφυγες που πέρασαν από το λιμάνι αυτήν την περίοδο το θυμούνται με τα καλύτερα χρώματα: «Από τότε που άφησα το σπίτι μου να γκρεμίζεται πίσω μου από τις βόμβες, τέτοια υποδοχή δεν είχαμε πουθενά», έλεγε ένας πρώην κάτοικος από το Χαλέπι της Συρίας το 2015.

Αμέσως μετά, και μέχρι τον Σεπτέμβριο, το λιμάνι μετατράπηκε σε Λιμάνι αγωνίας, αφού κατακλύστηκε από χιλιάδες πρόσφυγες που περίμεναν να καταγραφούν και να φύγουν με τα λίγα πλοία της γραμμής (περισσότεροι από 500.000 πέρασαν μέσα στο 2015). Εγκαταστάθηκε εκεί η υπηρεσία καταγραφής των προσφύγων, η οποία, εν μέσω ρευστής πολιτικής κατάστασης στην Ελλάδα (μετάβαση από δεξιά σε αριστερή κυβέρνηση), προσπάθησε να επιταχύνει τις διαδικασίες απλής καταγραφής εισόδου αφού οι περισσότεροι ήθελαν να ζητήσουν άσυλο σε χώρες τις Δυτικής και Βόρειας Ευρώπης.

Σε αυτήν την περίοδο οι πρόσφυγες αναγκάζονται να μένουν σε σκηνές ή χωρίς τίποτα στον δρόμο και στα γύρω πάρκα, το λιμενικό δεν δεχόταν να βάλει τουαλέτες και υπόστεγα, πράγμα που το ανέλαβε τελικά εν μέρει ο Δήμος μετά από πιέσεις των κατοίκων. «Το λιμάνι είναι για μας το πέρασμα στην Ευρώπη και η αναμονή το βασανιστήριο που πρέπει να περάσουμε κάτω από τον ήλιο για αυτόν τον σκοπό» λέει ένας κύριος από το Αφγανιστάν. «Το λιμάνι είναι ο τόπος όπου μοιραζόμαστε τα όνειρά μας όλοι εμείς που φύγαμε από τους πολέμους και ελπίζουμε σε μια άλλη ζωή» λέει μια κυρία από την Συρία. «Δεν φεύγουμε από εδώ γιατί εδώ νιώθουμε πολύ κοντά στον σκοπό μας, αν φύγουμε θα μας πάρουν τη σειρά» λέει ένας νέος από το Αφγανιστάν. Οι κάτοικοι της πόλης αντιμετωπίζουν το γεγονός ως συνέχεια των πολέμων της Συρίας και του Αφγανιστάν[1].

Αυτήν την περίοδο δύο νέ@ ζωγραφίζουν δύο μάτια με μια ελληνική σημαία που υποδέχονται τους πρόσφυγες. Η τοιχογραφία έγινε πάνω στο κτήριο του πρώην αγροτικού συνεταιρισμού στο λιμάνι της Μυτιλήνης (βλέπε post: contested border in port of Mytilene), κτήριο που εγκαταλείφθηκε στις αρχές του 21ου αιώνα εν μέσω κρίσης.

Αμέσως μετά το άνοιγμα του κέντρου υποδοχής hot spot Μόριας[2], το λιμάνι της Μυτιλήνης αποσυμφωρήθηκε και για ένα μικρό διάστημα έγινε τόπος ευχάριστης αναμονής για το πολυπύθητο ταξίδι. Τα μάτια αυτά κατοικήθηκαν από τους πρόσφυγες, έγιναν γνωστά από γνωστούς φωτορεπόρτερ[3], αλλά στην συνέχεια περιφράχτηκαν. Οι υποχρεωτικές διαπιστεύσεις των αλληλέγγυων[4] οδήγησαν στον αποκλεισμό των μη θεσμοθετημένων κινήσεων. Η φωτογραφία των ματιών ξαναχρησιμοποιήθηκε από την συλλογικότητα Πλάτανος (βλέπε post) για να καταγγείλει αυτήν την διάκριση. Είναι η επόμενη περίοδος του λιμανιού[5].

Η εικόνα των ματιών, μεταμορφωμένη πλέον, αξιοποιήθηκε το 2019 ως εξώφυλλο στο βιβλίο ΠΙΚΠΑ του Lesvos solidarity εστιάζοντας μόνο σε αυτά, προσπαθώντας να δώσει μια διαπολιτισμική προσέγγιση τους.

Εν μέσω καραντίνας λόγω κορωνοϊού, τη στιγμή που στην υπόλοιπη Ελλάδα έκλειναν τις εξόδους των πόλεων στη θάλασσα, το λιμάνι άνοιξε τις πόρτες του για λίγες μέρες και οι κάτοικοι μπόρεσαν να ανακτήσουν την χαμένη βόλτα τους στον λιμενοβραχίονα. Η περιήφραξη όμως αυτού του δημόσιου χώρου είναι πλέον μόνιμη (Βλέπε post: τα περιφραγμένα μάτια του λιμανιού).

Κρίστη Πετροπούλου

- [1] Rontos, K., Nagopoulos, N., & Panagos, N., 2019 και Papachristou I., Pertropoulou C., Katseniou E., & Rosas Casals, M., 2019.
[2] Tsianos, V., & Kuster, B., 2016.
[3] Aris Messinis AFP – <https://i.pinimg.com/474x/b74/6/a5/b674a5edf6b94f310e7f0c7a522aeb05-greek-islands-the-greeks.jpg>
[4] Solidarity Platanos, 2016. Σχετικά με το κυνήγι διαπιστεύσεων στη Λέσβο
[5] Petropoulou, C., 2017.

References:

- Mitchell, K., & Sparke, M., 2018. Hotspot geopolitics versus geosocial solidarity: Contending constructions of safe space for migrants in Europe. *Environment and Planning D: Society and Space* 21–1 (0)0. Doi: 0263775818793647/10.1177
- Papachristou I., Pertropoulou C., Katseniou E., & Rosas Casals, M., 2019. Palabras sobre los refugiados: un análisis, mediante redes semánticas, de la construcción social de percepciones de los habitantes de Mitilene en función de los eco-paisajes. *Recherche report* Retrieved from <https://upcommons.upc.edu/handle/134897/2117>
- Petropoulou, C., 2017. "De la solidaridad humana a la restricción, la punición et la segregación socio-espacial. Los nuevos llegados (migrantes / refugiados) y la bienvenida en Grecia como proceso global. El ejemplo de Mytilene". In: Thematic Conference IGU Geographies for Peace. La Paz, 25-23 April. Oral presentation.
- Rontos, K., Nagopoulos, N., & Panagos, N., 2019. The refugee immigrant phenomenon in Lesvos of 2016 and the local Societies. Attitudes and behaviors. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Solidarity Platanos, 2016. Σχετικά με το κυνήγι διαπιστεύσεων στη Λέσβο <https://solidarityteamplatanoblog.wordpress.com/21/01/2016/%cf%83%cf%87%ce%b%5cf%84%ce%b%9ce%ba%ce%ac-%ce%bc%ce%b%-5cf%84%ce%bf-%ce%ba%cf%85%ce%bd%ce%ae%ce%b%3ce%b%-9ce%b%4ce%b%9ce%b%1cf%80%ce%b%9cf%83%cf%84%ce%b%5cf%8d%cf%83%ce%b%5cf%89%ce%bd-%cf%83/>
- Tsianos, V., & Kuster, B. (2016). Against the panoptical Realism. An ethnography of the Hotspot Lesvos [Retrieved from: https://www.academia.edu/33312775/Against_the_panoptical_realism_An_ethnography_of_Hotspots_in_Lesbos].

Crucified life-jacket

In her essay, “Can the Subaltern Speak?” Gayatri Chakravorty Spivak argues that if we are to account for the “micrological texture of power” that constitutes our subjectivities under global capitalism, we must attend to this double meaning of representation. In terms of this double meaning of representation, Spivak makes the following distinction between *Vertretung* and *Darstellung*. More precisely, *Vertretung* is defined as ‘stepping in someone’s place to tread in someone’s shoes’. Representation in this sense means ‘political representation’ or a speaking for the needs and desires of somebody or something. *Darstellung* is representation as re-presentation, ‘placing there’. As such, according to Spivak, the double meaning of representation is encapsulated in the notions of ‘proxy and portrait’: ‘speaking for’ and ‘portraying’. If we are to understand how macrologies of power are congealed through the ‘micrological and often erratic’ process of subject-formation, then we must attend to the relationship between these two ‘irreducible’ yet ‘complicit’ senses of representation. According to Spivak the problem begins when we are speaking in the name of a subaltern group, or we are representing others as researchers, but also in our daily life. She insists that we must apply ‘persistent critique’ in order to be avoid the pitfall of ‘constructing the Other simply as an object of knowledge, leaving out the real Others because of the ones who are getting access into public places due to these waves of benevolence and so on’.

On December 2019, Pope Francis inaugurated a resin crucifix on which appears a life jacket, symbol of the death of many migrants in the Mediterranean. In his twitter account he wrote:

I decided to display this life jacket, “crucified”, to remind everyone of the imperative commitment to save all human life, because the life of each person is precious in the eyes of God. The Lord will call us to account at the hour of judgment.

In the Christian tradition, noted the Pope, “the cross is a symbol of suffering and sacrifice, but also of redemption and salvation. Unveiling, what he called, a “crucified” life jacket on a transparent resin cross[2]. What is interesting is that this was not just any life jacket, as the Pope informed the public someone was wearing this life jacket but was drown in the Mediterranean sea. Why the need to crucify ‘a real’ life jacket? How bizarre and uncomfortable that the life jacket made the journey to Italy and all the way inside the Vatican, but the person who was wearing it lost his/her life while crossing the Mediterranean sea. This is an absolute reminder of the problematic representations that Spivak reffered to as ‘proxy’: to substitute the Other with an object and finally transform this into an object of knowledge that can be applied to substantiate any kind of knowledge: in this instance the life jacket stands for the dead body, and in that sense becomes an object that could be used in order to substabiante the claim that the Pope (or even the Catholic church) care about human lives! All this while the ‘real Other’ is left outside of the frame.

Myrto Tsilimpounidi

Footnote:

[1] Pope Francis (@Pontifex_en) December 2019 ,20: <https://t.co/Fnp5deccIL> pic.twitter.com/HmGRYBOyrG

[2] <https://www.santegidio.org/pageID/30284/langID/en/itemID/33816/Pope-Francis-and-the-refugees-from-Lesbos-unveiling-the-cross-of-migrantsIt-s-injustice-that-causes-migrants-to-die-at-sea.html>

References:

Gayatri Chakravorty Spivak (1988) “Can the Subaltern Speak?” *Marxism and the Interpretation of Culture*. Cary Nelson and Lawrence Grossberg, (eds.) Urbana: University of Illinois Press.
Anna Carastathis & Myrto Tsilimpounidi (2020) *Reproducing Refugees: Photographia of a Crisis*. Lanham: Rowman & Littlefield.

WALL WRITING / ΓΡΑΦΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΙΧΟΥΣ

<https://lesvosatlas.net/wall-writing>

Slow death

The picture featured is an exceptional composition with various drawings that depict the refugee situation, with various symbolisms. It was drawn on the front door of the 'Softex' hotspot in Thessaloniki, which functioned as a temporary camp for about two thousand people. Previously, the building had been abandoned for a long period (it was formerly the site of the Softex paper factory).

What one can see drawn on the surface is a few shadowy figures of various sizes, ages and genders walking an up hill road. Hard, as hard as the refugee route is. Actually, they are walking on a razor's edge. The figures' shapes are reflected on the razor's surface, in the same way they would be reflected on water, in a river or in the sea. The edge drips some sort of liquid. The material is pencil so there is no colour, but one could suggest it is either tears or (most possibly) blood. In the middle of the razor there is a human skull, on left side of which reads 'slow' and on the right side 'death'. Like the torture of waiting in a state of stagnation and imprisonment in the camp during the hot summer, when what is felt as most important is to move forward. The scenery is, at least, dramatic.

If one looks from a further distance, the main depiction is surrounded by other figures, these drawn in the style of caricature. On the lower right, there is a soldier pointing a machine gun at the people walking on their way, as though he is forcing them to leave their places. His face is devilish, referring to western traditions. His moustache reminds one of World War II leaders. A friend remarked that it is possibly depicting the Syrian President. On the upper left, another caricature, this one most obviously reminiscent of the current German chancellor.

Further drawings and writings are displayed, offering an organic dynamic appearance, as palimpsests present. Like they were created in time. Another character intervenes as an extra layer. It is looks like a child's smiling face, childishly drawn, very possibly drawn by a child's hand. Random layers of Arabic writing with marker and spray paint add to the whole composition. The figure of an eye is included, as well as a few traces of iron works on the metal door that look like the material's wounds. They must be traces made by real fire; they fit together with some other brownish or faded red colour strokes that look like traces of real blood. A few tiny blue duck figures stamped by a child's toy stamp are evident of a child's contribution to the picture, making it even stronger and more unique. Children would be playing in front of the former warehouse, numbering, then, a few thousand in the 'hotspot.' Questions arise: who were the artists, and how many similar pictures did they create during their long route? A local artist who occasionally worked in the camp said that both the central drawing and the two main caricatures were drawn by a 50 year-old Iraqi man. His tent had been pitched right next to that door.

Orestis Pangalos

Photography: Orestis Pangalos

‘The other side of hope‘

“The Other Side of Hope”, Aki Kaurismaki, 2017

Aki Kaurismaki's film 'The Other side of hope' premiered in the Berlinale 2017 and was awarded the Silver Bear. One of the two main protagonists was a Syrian refugee who had reached Finland in seek of his lost sister.

In an interview, protagonist Sherwin Haji from Syria, said he “was very skeptical about the whole thing”, when we was approached to play. “I mean, ethically. But when I read the script I think it was aa very beautiful thing for me. And it convince me – not only on professional level, but on a human experience level that someone so far from the Middle East, from Finland, comes a director who really believes that it's possible to make change and it was a fascinating thing to see how he dived so deep into the character of a refugee.

In the movie, now as Ali Khalid, when interviewed by Finnish officials he answered:

I am a mechanic

I worked in a garage on the outskirts of Aleppo.

On 6th April last spring, when i returned from work something had happened.

When I arrived home it lay in ruins. I don't know who fired the missile.

Government troops, rebels, USA, Russia, Hezbollah or ISIS.

My sister Miriam arrived at the same time. She'd been in the shop, queuing for bread.

We started to dig right away. The neighbours helped.

By morning, we'd found my father, my mother, my little brother, my uncle, his wife and their children. They'd been eating lunch together.

Next morning when we buried them, I borrowed 6000 dollars from my employer.

My cousin drove us in a van to the Turkish border. We crossed the border on foot.

We were lucky – there were no border guards.

After two weeks we paid 3000 dollars to a smuggler.

He took us to Greece in a boat. From there we walked through Macedonia to Serbia. We arrived to the Hungarian border. There was a panic and I lost sight of Miriam. I saw them close the border. Miriam remained on the other side. I tried to get back through the police line. Two policemen grabbed me and threw me down. They handcuffed me and put me in jail.

Official: Did you experience violence?

Khalid: All the time.

They tried to take my sister three times, but good people helped us.

(...)

Official: Continue. You were thrown into jail.

Khalid: I was beaten up but released after four days. I searched for my sister but I couldn't find her.

I asked all the refugee camps, but no one knew anything.

For months I went around Hungary, Austria, Slovenia, Germany. I also went back to Serbia – I thought she might look for me there.

Official: How did you get across borders?

Khalid: Easily, no one wants to see us. We cause problems.

Official: Didn't you apply for asylum anywhere?

Khalid: No. So I could move freely looking for my sister.

On the premiere's Press conference Mr Kaurismaki answered that 'Cinema does not have such influence. But my honest try is to force the three people who go to see this film (think) that we are all the same, that we are all human. And tomorrow it will be you who will be a refugee. Today it's him, or her.'

Orestis Pangalos

References:

[1] <https://www.youtube.com/watch?v=QnvFaqNiyxk>

[2] https://www.youtube.com/results?search_query=the+other+side+of+hope+press+conference+highlights

Death and dirt signifiers

In December 2017, the Greek Minister for Immigration Policy stated in an interview that he cannot guarantee that there would be no more dead people in Moria camp. This was even the softened version of what we first read in the news: “this winter there will be dead in Moria camp” or “some refugees may freeze to death in the upcoming winter” just as had happened the previous one. Whatever the actual phrase was, the fact of the statements’ cynicism is the same. It actually admits the incapacity of the authorities to do the obvious: to protect the Moria population from the cold winter. It also accepts the inhumane conditions that led to last year’s deaths, and, worst of all, indicates the unwillingness to do something about it the next years. Such an approach also prepares the public for something that should be expected, is inevitable and, ultimately, is accepted. Or else, what has been widely known as a humanitarian disaster, is now legitimised. These words need no illustration; however, photographs of last winter in the camps come to mind: cold winter, no facilities, tents, snow, children, death.

In late 2019, about two hundred refugees from Samos’ camps (where the conditions are not much different than in Moria) were transported to Vrasna village in Chalkidiki in order to stay at hotels for a period of six months. The locals did not accept the authorities’ decision; they “welcomed” the buses transporting refugees by throwing stones and thereby breaking some of the windows, finally succeeding to prevent their stay. A large part of the media covering the events spoke about racist behaviour. However, of particular interest is the opinion held by some journalists who suggested that the locals should had let the temporary residents stay there, most importantly because it is the government’s decision. They argued that citizens living anywhere in Greece should obey the government’s decisions and not create trouble -as they have previously done when protesting to prevent “investment plans” (for instance, in the struggle against gold mines in Chalkidiki) or protesting to reverse decisions about locations to dump the garbage produced in large urban areas. In such a narrative, it is not just the humanitarian approach that counts; more significant is the obedience to state laws and decisions. Consequently, the hateful riots of some people in Vrasna are falsely put in the same category as social movement struggles. Even worse, the refugees and migrants are seen as a problem, same as the garbage being dumped. A spatial matter arises too: in either case, the poorest of areas are chosen by the authorities to locate their infrastructures. The same can be said for the Moria settlement on Lesbos island.

A last comment about the Vrasna incident that represents the locals’ deeper rhetorics: an announcement claims that the locals “have been inhabiting the place for 2000 years and they hadn’t mixed with Minor Asia refugees in 1922.” Meaning they were hostile to them too—although considered Greek populations—proving their intolerance to any “invasion.”

Orestis Pangalos

Picture: Orestis Pangalos

Covid-19 days in Moria

In the midst of Covid19 the refugees of Moria are faced with a different dilemma than the rest of the world. Most people around the rest of Europe are worrying about having to stay indoors and occupying their time. Here for us refugees it's different.

I was talking with a young syrian guy last week and he said to me something that resonated with me and probably many others; if we die, we die if even one of us has the virus and then we will all die.

In Moria everyone is scared, many people are already suffering from pneumonia and chest infections as well as other underlying conditions, water is cut off for several hours a day in the camp. When the water comes back, the dilemma starts. Should we wash dishes first or shower, should we wash their clothes or should we go wait for hours in line for food? If we go get the food and manage to receive it the dishes will be dirty, if we go get the food there won't be water long enough to wash our clothes, or to shower. If we go to wash their clothes and shower we won't be able to stand in line for food so we will sleep hungry. One of our most basic needs in life is water, whilst others get to worry about Covid19, we are left to worry whether we will be able to have water to wash our hands.

Don't listen to those who say there are no solutions, there are many solutions, the lives of those in the camp unfortunately don't seem worth the effort to those in charge. Covid19 response seems so well orchestrated everywhere else, refugee camps once again are forgotten.

Naya Tselepi, Yousif Alshewaili

References of Yousif Alshewaili:

<https://alshewailiyousif.wixsite.com/y-as>

<https://www.facebook.com/yousif.a.shalal>

https://instagram.com/yousif_alshewaili?igshid=19waih79kce7c

Picture by Yousif Alshewaili

Humade crafts workshop & ‘το ταξίδι της Παρίσα’

Το project Humade Crafts Workshop[1] αποτελεί μέρος της Μ.Κ.Ο Αλληλεγγύης Λέσβου. Στεγάζεται στον χώρο του Mosaik Support Centre[2] στο κέντρο της Μυτιλήνης. Το εργαστήριο ξεκίνησε την δράση του το 2017, η οποία είναι δωρεάν για όλους και όλες, προσφυγές και ντόπιους. Στόχος του είναι η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του κοινού δια μέσου της τέχνης της επανάχρησης/χρησιμοποίησης. Βασική προϋπόθεση είναι η παροχή ενός χώρου φιλικού όπου οι συμμετέχοντες/ουσες να νιώθουν άνετα κι ελεύθερα να δημιουργήσουν. Πειραματιζόμενοι/ες με διαφορετικά υλικά που για πολλούς φαντάζουν άχρηστα. Πολύ σημαντικό είναι ότι στη διαδικασία δημιουργίας, έχουν την δυνατότητα να επιλέξουν ατομικά ή συλλογικά project καθώς και τα υλικά με τα οποία θα ασχοληθούν. Την ίδια στιγμή, η διαδικασία της επανάχρησης, πέρα από ότι συνδέεται με την ανακύκλωση και την κλιματική αλλαγή, καλύπτει άμεσες ανάγκες, καθώς στο νησί υπάρχουν πολλά υλικά που θεωρούνται απόβλητα. Την ίδια στιγμή αποκτά και συμβολικό χαρακτήρα καθώς ‘απόβλητες’ θεωρούνται και πολλές ανθρώπινες ζωές σε αυτό. Ως εκ τούτου, η αλλαγή της σημασίας των υλικών μέσα από την επανάχρησή τους καθίσταται ανάλογη της ορατοποίησης των ανθρώπων που συμμετέχουν στο εργαστήριο.

Ένα από τα πολλά πρόσωπα που συμμετείχαν ήταν και η Parisa, μια 16χρονη πρόσφυγας από το Αφγανιστάν, η οποία βρισκόταν με τα αδέρφια της στη Λέσβο, 1 χρόνο και 8 μήνες, περιμένοντας να φύγουν για Γερμανία να συναντήσουν την μητέρα τους. “Η Parisa ήταν μια ιδιαίτερα καλλιτεχνική και επαναστατική φυσιογνωμία με την οποία αγαπηθήκαμε εξ αρχής”, σχολιάζει η Γιούλα, συντονίστρια και εμπυχώτρια του εργαστηρίου. “Της άρεσε να ζωγραφίζει, ερχόταν ακόμη και σε ώρες που τα μαθήματα είχαν τελειώσει κι απολαμβάναμε η μια την συντροφιά της άλλης κάνοντας τέχνη. Ανήσυχο πνεύμα κι ευαίσθητη ψύχη. Στο Humade, ερχόταν περίπου 1 χρόνο κι όπως η ίδια μου αποκάλυψε, η εμπειρία της εκεί την έκανε να πιστέψει τον εαυτό της και να νιώσει πάλι χαρούμενη!”.

“Σχεδίασε λοιπόν ένα έργο το οποίο συμβολίζει το ταξίδι της από το Αφγανιστάν έως την Λέσβο. Ήταν πολύ συγκινητική τόσο η αφήγηση της όσο και η απεικόνιση της ιστορίας με χρώματα και υλικά.”

Έφτασε η μέρα που μάθαμε ότι η Parisa θα έφευγε τελικά για Γερμανία. “Περίεργη στιγμή, “δεν ξέραμε πώς να αντιδράσουμε, με χαρά ή λύπη” σημειώνει η Γιούλα. “Τότε μου ήρθε μια ιδέα! Της πρότεινα να ζωγραφίσει κάτι σε ένα τοίχο στην αυλή του εργαστηρίου, έτσι θα έμεινε μαζί μας πάντα μέσα από την τέχνη της. Της άρεσε η ιδέα αλλά μου αντιπρότεινε πως θα ήταν

καλύτερο να κάνουμε κάτι μαζί. Έτσι σκεφτήκαμε να βγάλει αυτή το σχέδιο και κάποια κομμάτια της τοιχογραφίας. Θα ήταν κολλάζ από φαινομενικά άχρηστα υλικά που θα έβαζα εγώ και κάποια ζωγραφική από την ίδια. Ενθουσιάστηκα! Εκεί ξεκίνησε το brainstorming.”

“Μετά από λίγο καιρό η Parisa έφυγε αλλά ‘το ταξίδι της’ δεν είχε τελειώσει ακόμη. Έτσι σκέφτηκα να το συνεχίσω αλλά όχι μονή μου...”

“Γυναίκες διαφορετικών εθνικοτήτων έπαιρναν μέρος στη συνέχιση ‘του ταξιδιού’ για τους επόμενους 6 μήνες. Γυναίκες με διαφορετικές ιστορίες αλλά με κοινό όραμα. Γυναίκες αλληλέγγυες. Η καθεμιά έβαζε το προσωπικό της ταλέντο και στυλ, ακολουθώντας πάντα την βασική ιδέα της ιστορίας.”

“Με αφορμή λοιπόν το κάλεσμα των ζαπατιστας για μια συλλογική δράση τέχνη που θα συμμετείχε στο καθιερωμένο τους φεστιβάλ Comparte, συνεργαστήκαμε με τις Αόρατες Γυναίκες[3]. Μαζί τους συνεχίσαμε και σχεδόν ολοκληρώσαμε ‘το ταξίδι’ που έφτασε μέχρι το Μεξικό, την ζούγκλα της Λακαντόνα και από εκεί τις αγωνιζόμενες γυναίκες σε όλον τον κόσμο”.

‘Το ταξίδι της Parisa’ ξεκίνησε με πολύ αγάπη, σε μία προσπάθεια αναπαράστασης της ζωής και του οράματος μιας έφηβης που στην πορεία του ενώθηκε με τα αντίστοιχα πολλών ακόμα γυναικών. Η όλη πορεία του αποδεικνύει πως η τέχνη επενεργεί θεραπευτικά και ακόμα περισσότερα μέσα σε ομάδες.

Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν στο project είχαν έντονο συμβολισμό: τα κομμάτια από σωσίβια υπενθυμίζουν το καθεστώς επικινδυνότητας υπό το οποίο μετακινήθηκαν χιλιάδες άνθρωποι, τα κομμάτια λάστιχου από βάρκες που κόπηκαν την επισφάλεια των ζώων τους, τα κουμπιά από ρούχα τα όσα ‘αφέθηκαν’ πίσω προκειμένου την επιβίωση τους, οι σφραγίδες την αργή διαδικασία για την απόκτηση ασύλου κ.ο.κ.. Η διαδικασία μεταμόρφωσης όλων αυτών σε κάτι όμορφο αποτελεί μία θεραπευτική διαδικασία που μετασχηματίζει μια δυσάρεστη εμπειρία σε θετική.

Την ίδια στιγμή, η αλλαγή της σημασίας των υλικών μέσα από την επανάχρησή τους ‘ορατοποίησε’ τις γυναίκες του εργαστηρίου και ενδυνάμωσε όσες ζουν υπό την ιδέα του ‘απόβλητου’. Όπως ειπώθηκε και σ’ ένα από τα εργαστήρια “είναι σαν να λες σε αυτούς που καταλήτουν τους λαούς, προκαλούν τους πολέμους και εμποδίζουν τους ανθρώπους να μετακινηθούν ότι αυτά που εσείς θεωρείτε απόβλητα είναι ό,τι πιο όμορφο υπάρχει σε αυτόν τον κόσμο και ότι μπορούμε να το αποδείξουμε με ένα έργο τέχνης”.

Το έργο αποτελεί μία συλλογική διαδικασία στην οποία -εκτός από την ίδια την Parisa- γυναίκες που την είχαν γνωρίσει έβαλαν την πινελιά τους, γυναίκες που δεν την γνώρισαν ενωθήκαν μαζί της μέσα από το project και γυναίκες που ποτέ δεν έμαθαν γι’ αυτήν απέκτησαν ένα έναυσμα δημιουργικότητας και ορατοποίησης. ‘Το ταξίδι της Parisa’ θα συνεχίζει όσο υπάρχουν γυναίκες -που ίσως φαντάζουν ‘αόρατες’- αλλά βρίσκονται ανάμεσά μας σε διαφορετικά σημεία αυτού του κόσμου, που συνεχίζουν να ονειρεύονται, να μοιράζονται και να αγωνίζονται για μία καλύτερη ζωή!

Την ίδια στιγμή, η αλλαγή της σημασίας των υλικών μέσα από την επανάχρησή τους 'ορατοποίησε' τις γυναίκες του εργαστηρίου και ενδυνάμωσε όσες ζουν υπό την ιδέα του 'απόβλητου'. Όπως ειπώθηκε και σ' ένα από τα εργαστήρια "είναι σαν να λες σε αυτούς που καταληστεύουν τους λαούς, προκαλούν τους πολέμους και εμποδίζουν τους ανθρώπους να μετακινηθούν ότι αυτά που εσείς θεωρείτε απόβλητα είναι ό,τι πιο όμορφο υπάρχει σε αυτόν τον κόσμο και ότι μπορούμε να το αποδείξουμε με ένα έργο τέχνης".

Το έργο αποτελεί μία συλλογική διαδικασία στην οποία -εκτός από την ίδια την Parisa- γυναίκες που την είχαν γνωρίσει έβαλαν την πινελιά τους, γυναίκες που δεν την γνώρισαν ενωθήκαν μαζί της μέσα από το project και γυναίκες που ποτέ δεν έμαθαν γι' αυτήν απέκτησαν ένα έναυσμα δημιουργικότητας και ορατοποίησης. 'Το ταξίδι της Parisa' θα συνεχίζει όσο υπάρχουν γυναίκες -που ίσως φαντάζουν 'αόρατες'- αλλά βρίσκονται ανάμεσά μας σε διαφορετικά σημεία αυτού του κόσμου, που συνεχίζουν να ονειρεύονται, να μοιράζονται και να αγωνίζονται για μία καλύτερη ζωή!

Γιούλα Κουτσουμπού & Νάγια Τσελεπή

[1] <https://lesvosmosaik.org/what-we-do/classes-2-2/>

[2] <https://www.facebook.com/pg/Metamorfoseto/posts/>

[3] The 'Invisible Women of Lesbos' is a collective formed by members of the research group 'Invisible Cities' of the Department of Geography, University of the Aegean.

References:

<https://lesvosmosaik.org/what-we-do/classes-2-2/>

<https://www.facebook.com/pg/Metamorfoseto/posts/>

Photos:

1: Naya Tselepi, October-November 2019

2, 3, 4: Youla Koutsoumbou, October-March 2020

#AllWomenAgainstMoria

Στην καθημερινότητα των γυναικών και των κοριτσιών του hot spot της Μόριας κυριαρχεί ασύλληπτη ανασφάλεια. Σε ένα κέντρο κράτησης όπου η χωρητικότητα είναι για 3.000 άτομα, τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές (Απρίλιος 2020) διαμένουν πάνω από 20.000 άνθρωποι. Ακόμα περισσότερο για τις γυναίκες, η κατάσταση αυτή επιτείνει την ανασφάλειά τους καθώς οι περισσότερες είναι θύματα διαφορετικών τύπων βίας, συμπεριλαμβανομένου του βιασμού. Η βία αυτή δεν είναι πρωτόγνωρη για τις ίδιες καθώς τις περισσότερες φορές την υφίσταντο στις χώρες απ' όπου προέρχονταν, κατά την διάρκεια της μετακίνησής τους προς την Ευρώπη και μέσα στο hot spot επιτείνεται σε μεγάλο βαθμό. Ακόμα μεγαλύτερη είναι η ανάγκη οι γυναίκες που ταξιδεύουν μόνες να στεγάζονται στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους, τα 'safe-space' γυναικών. Δυστυχώς, οι χώροι αυτοί είναι ελάχιστοι και υπερπληθείς, οπότε πολύ συχνά οι μόνες γυναίκες αναγκάζονται να μείνουν σε σκηνές που τοποθετούνται σε περιοχές με αντρικό πληθυσμό, γεγονός που κάνει την επιβίωσή τους πολύ δύσκολη.

Γι' αυτές τις απάνθρωπες συνθήκες που βιώνουν καθημερινά στο hot spot της Μόριας αλλά για τις αιτήσεις ασύλου που όλο και καθυστερούν εκατοντάδες γυναίκες μετανάστριες-προσφύγισες έκαναν πορεία και διαδήλωση στις 30 Ιανουαρίου του 2020 από τη Μόρια μέχρι τη Μυτιλήνη. Το κεντρικό σύνθημα των γυναικών κατά την διάρκεια της πορείας ήταν 'η Μόρια είναι η κόλαση των γυναικών' το οποίο υποστηρίχθηκε από αλληλέγγυους/ες στα social media με το #AllWomenAgainstMoria και το 'κάθε ανοχή για τις συνθήκες στην Μόρια και τον γεωγραφικό περιορισμό των αιτούντων άσυλο στα νησιά είναι εγκληματική'.

Οι φωνές τους ήταν πολύ δυνατές[1] και δεν τις σταμάτησαν ούτε η καταρακτώδης βροχή, ούτε οι ασπίδες των ένστολων των ειδικών δυνάμεων της αστυνομίας.

Οι μαρτυρίες των ίδιων των γυναικών σε συνομιλίες και συνεντεύξεις που πήρε η μία από τις γράφουσες είναι χαρακτηριστικές:

“Η Μόρια δεν είναι Ευρώπη. Η Μόρια είναι ένα μέρος χειρότερο από το Αφγανιστάν. Εμείς, οι γυναίκες δεν είμαστε ασφαλείς στη Μόρια. Στη Μόρια οι άνθρωποι σκοτώνονται. Μας συμπεριφέρονται χειρότερα και από σκυλιά. Απαιτούμε από τα Ηνωμένα Έθνη να μας βοηθήσουν. Η Μόρια δεν είναι Ευρώπη. Η Μόρια δεν είναι ασφαλές μέρος και οι νέοι, νέες αυτοκτονούν για να τελειώσουν τις ζωές τους. Ζητάμε δικαιοσύνη!”

“Θέλουμε δικαιοσύνη, θέλουμε ελευθερία. Όταν έπρεπε να περάσουμε τη θάλασσα καταλάβαμε ότι μπορεί να πνιγούμε, αλλά δεχτήκαμε αυτό το ρίσκο για ένα καλύτερο μέλλον για τα παιδιά μας. Δυστυχώς είναι χειρότερα και από το Αφγανιστάν, δεν νιώθουμε ασφαλείς στο στρατόπεδο της Μόριας, υποφέρουμε από τις συνθήκες που υπάρχουν στη Μόρια. Δεν μπορούμε να συγκρίνουμε ούτε και με την ίδια την κόλαση την κατάσταση που έχουμε στη Μόρια....”.

Βάλαμε τις ζωές μας σε κίνδυνο. Βάλαμε τις ζωές μας σε κίνδυνο όταν μπήκαμε στις πλαστικές βάρκες ενώ γνωρίζαμε ότι υπάρχει η πιθανότητα να μην φτάσουμε ζωντανές/οι στην Ελλάδα. Γιατί η Ελλάδα μας φυλακίζει; Η Ελλάδα δεν είναι Ευρώπη. Η Ελλάδα είναι χειρότερη και από το Αφγανιστάν. Ζητάμε δικαιοσύνη! Ήρθαμε εδώ για ζήσουμε και γι’ αυτό βάλαμε τις ζωές μας σε κίνδυνο αρκετές φορές”.

“Δεν ζητάμε τίποτα άλλο από εσάς, πέρα από ελευθερία, απλά αφήστε μας να φύγουμε για τα παιδιά μας. Έχουμε επιβιώσει από πολύ άσχημες καταστάσεις. Αφήστε τα παιδιά μας να έχουν μια ήρεμη ζωή. Γιατί δεν δείχνετε λίγο έλεος σε εμάς; Γιατί κανείς δεν μας ακούει; Γιατί δεν θέλετε να μας ακούσετε; Γιατί δεν καταλαβαίνετε; Βάλαμε τις ζωές μας σε κίνδυνο για να φτάσουμε επιτέλους εδώ και εσείς μας απελαύνετε”.

Οι γυναίκες μετανάστριες ουρλιάζουν για ελευθερία, ήρθε η ώρα οι φωνές τους να ακουστούν, οι ‘αόρατες’ γυναίκες να γίνουν ορατές.

Βιολέτα Δημητρακοπούλου & Νάγια Τσελεπή

References:

https://www.facebook.com/watch/?v=221655972170606&external_log_id=cb0843b8fa52b6eed9bb0e124493b6ed&q=AllWomenAgainstMoria

https://www.facebook.com/watch/?v=219273879103901&external_log_id=cb0843b8fa52b6eed9bb0e124493b6ed&q=AllWomenAgainstMoria

Photo 1: Violeta Dimitrakopoulou

Photo 2: Lesvos Solidarity Pikpa, All Women Against Moria, https://www.facebook.com/pg/pikpalesvos/photos/?tab=album&album_id=2555028444772571&__tn__=-UCH-R

‘This is not another website’

Close Moria now!
De-victimise and give them paper
Safe passage
Open communities
Common living together
Destroy fences, camps, segregations
The passion for freedom is stronger than every prison cell (and borders)
We are all humans
No borders, no nations!

Some of the words, letters and drawings that came out from the re-mapping workshops that took place in Lesvos, during the years 2018 - 2019. The workshops were addressing multiple people: students, researchers, academics, educators, aid workers, volunteers, migrants, refugees, and locals to map their common understandings and imaginaries of the refugee crisis.

The workshops were engaging with the ‘refugee crisis’ in the context of the macrolevel, which, at the same time, converses with the everyday experiences of crisis at the microlevel. At the same time, the workshops were inspired by conceptualisations of the imaginary (Castoriadis, 1999) and the ‘collective imaginary’ (Stavrides, 2010), the principles of ‘sociological imagination’ (Mills, 1985) and the horizons that are opened by the ‘constituent imagination’ (Shukaitis and Graeber, 2007) and the corresponding ‘radical imagination’ (Haiven και Khasnabish, 2010). (...)

The series of workshops juxtaposes, compares, and analyses the interactions between the macropolitical level and the micropolitics of everyday life. Specifically, in the context of individual actions, we will draw on the vocabulary of Deleuze and Guattari regarding the impalpable and the imperceptible (Deleuze and Guattari, 1994), in order to understand and include contemporary ‘imperceptible politics’ (Papadopoulos et al., 2008), which enrich perceptions and representations of political relations and acts in contemporary environments of governmentality. By these, we refer to social forces that depart from existing measures and regimes of surveillance and control, reminiscent of affect and collective processes, and which attempt to transform reality not only in dialectical but also in tangible and material ways. Moreover, such ‘minor cracks’ neither have as their aim ‘another world outside of capitalism,’ nor ‘to destroy capitalism through an organised attack’; rather, they aim to create relations and actions that do not reproduce capitalist power relations (Holloway, 2010) and to reshape politics more broadly in parallel and imperceptible ways (Isin, 2002a, 2002b).

As an outcome of these, the Lesvos Migration Atlas created by our research team on the basis of the philosophy of assemblages, opens up a common virtual space for multiple experimental ideas, representations, practices and acts which have the potential to disrupt the politics of representation, borders and control. MAP(PING) spaces and places, people and populations, movements and migrations, borders and hotspots, solidarity and resistance, everyday life and dreams...

'CRISIS' as a state of emergency but also as a state of emergence
GEOTRAUMA as the suffering of the earth, nature, materials, bodies...
SYMBOLS and the symbolic capital of representations
WALL WRITING from walls as borders to walls as canvases
ARTWORKS as critical commentaries, commodities, and resistance
COMMODITY in the era of really 'really' late capitalism
NARRATIVES of the untold, the unsaid, the unspeakable
EVERYDAY LIFE as the basic process of (re)production of life
COMMON(ING)S as the common practices and acts that come after visibility
this is our 'ATLAS'; a cosmos of ideas, representations, practices, acts, contradictions...
 all together in a process of becoming...

Our 'Atlas' is a process of capturing, writing and representing; multiple snapshots and processes in space and time; moving histories, narratives and imaginaries for the so-called 'refugee crisis'; artworks on walls and in the streets; everyday life of local, migrant and refugee population within various spaces of Lesbos island; from the hotspot of Moria to the common spaces of living and struggling together; an assemblage of constantly moving and emerging practices and situations that always seem impossible until they are done...

Re-mapping workshops held in Mytilene during 2018-19, photos by Anna Carastathis and Naya Tselepi.

research project / ερευνητική εργασία

In which ways is the European “refugee crisis” represented and how are those representations managed by the media, politicians, activists, and the public? What are the mechanisms and processes that give the crisis a certain aesthetic value and how are they transformed into a form of visual symbolic capital for narrating the story of an island, a country, and the whole of the European Union? From the large-scale charity exhibitions of Ai Wei Wei to the symbolic use of Lesbos as an unsuccessful and problematic example of Europeaness in Nigel Farage’s campaign in favour of Brexit: Lesbos becomes a synecdoche for the multiple narratives of the global refugee crisis. Correspondingly, from graffiti and street art works in urban centres within and beyond Greece, which portray Lesbos and its inhabitants as paradigms of self-organised, spontaneous solidarity, to the Nansen Prize that elevates local society as an example of humanity: the island and its inhabitants are presented as exemplars of humanitarianism and solidarity. Through these conflicting depictions, Lesbos is a case study of the power of representation in the construction of subjectivities and populations as well as in the formation of concrete relationships, actions, and policies.

Lesbos constitutes an exemplar case through which we can study the processes and mechanisms of the construction and transformation of the nation-state, the European Union, and the porosity of their borders. As the island is transformed into a European hotspot, its borderline is transformed into what Nicholas De Genova calls the ‘spectacle of the border’ (2010). As a result, new stereotypical representations are created through which one can view the relationship between Greece and Europe, citizen and migrant; but also, the polarities between the recognition of rights and their infringement, as well as the reconstitution of common ground for collective actions. These dual relationships form the central conceptual axis of our research.

In particular, this research aims to map the various representations of the ‘refugee crisis’ through both the hotspot regime and the performative acts of commoning (the creation of the commons). Methodologically, the research material is collected from two sources: (a) field research on the island of Lesbos and (b) corresponding representations in the rest of Greece, Europe and the world—or, to put it differently, how Lesbos is being portrayed outside the physical space of the island. This mapping not only aims to collect and classify the multiple representations of Lesbos, but also to reflect and critically locate these representations in the visual economy of the refugee crisis, in which such images circulate.

Therefore, the main aim of the research is the creation of an Atlas—an online and interactive database—in which the refugee crisis, the hotspot regime, and the common spaces that have been created are brought together through the emergence and critical confrontation of the multiple representations of Lesbos. In this light, the philosophy and function of the Atlas itself is an act of representation and commoning; that is, a process of writing, sharing and disseminating both the local and mobile history. This process includes narratives and untold stories, collective memories, and the daily experiences of local populations, who encounter their migrant and refugee counterparts. Together, they create visible and invisible actions and demands.

Με ποιους τρόπους αναπαρίσταται η «μεταναστευτική κρίση» και ο τρόπος διαχείρισής της; Με ποιους μηχανισμούς και διαδικασίες εννοιολογούνται και γίνονται συμβολικό κεφάλαιο για την αφήγηση της ιστορίας ενός νησιού, μίας χώρας, αλλά και ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Από τις μεγάλες εκθέσεις φιλανθρωπικού χαρακτήρα του Ai Wei Wei έως τη συμβολική χρήση της Λέσβου ως παράδειγμα προς αποφυγή για την Ευρώπη στην επιτυχημένη καμπάνια του Nigel Farage υπέρ του Brexit, η Λέσβος γίνεται συνεκδοχή για τις πολλαπλές αφηγήσεις της παγκόσμιας μεταναστευτικής κρίσης. Αντίστοιχα, από γκραφίτι και street art έργα σε μεγάλα αστικά κέντρα εντός και εκτός Ελλάδας που νοσηματούν τη Λέσβο και τους κατοίκους της ως παραδείγματα αυτοοργανωμένης, αυθόρμητης αλληλεγγύης μέχρι το βραβείο Nansen που ανυψώνει την τοπική κοινωνία ως παράδειγμα ανθρωπισμού, το νησί και οι κάτοικοί του παρουσιάζονται ως ορόσημα ανθρωπιάς και αλληλεγγύης. Μέσα από αυτές τις αντικρουόμενες απεικονίσεις, η Λέσβος αποτελεί μελέτη περίπτωσης της δύναμης της αναπαράστασης στην κατασκευή υποκειμενικότητων και πληθυσμών καθώς και στη διαμόρφωση συγκεκριμένων σχέσεων, δράσεων και πολιτικών.

Η Λέσβος συγκροτεί το κατεξοχήν παράδειγμα μέσω του οποίου αναδεικνύεται η κατασκευή και ο μετασχηματισμός του έθνους-κράτους, της Ε.Ε. και των ρευστών συνόρων τους, όπως επίσης, πάνω στο οποίο λαμβάνουν χώρα οι ευρωπαϊκές πολιτικές για τη μετανάστευση και το άσυλο. Καθώς το νησί μετατρέπεται σε hot spot, τα σύνορά του μετασχηματίζονται σε αυτό που ο Nicholas De Genova αποκαλεί «θέαμα συνόρου» (2015). Ως εκ τούτου, δημιουργούνται νέα στερεότυπα αναπαράστασης, μέσα από τα οποία, από τη μία, κατασκευάζεται η σχέση μεταξύ Ελλάδας και Ευρώπης, γηγενή και ξένου, πολίτη και μετανάστη, αναγνώρισης και παραβίασης δικαιωμάτων και, από την άλλη, αναδύονται κοινοί τόποι, συλλογικές δράσεις και διεκδικήσεις. Η διττή αυτή σχέση αποτελεί τον κεντρικό εννοιολογικό άξονα της έρευνάς μας.

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια αυτής προβλέπεται να χαρτογραφηθούν οι διάφορες αναπαραστάσεις της «μεταναστευτικής κρίσης» τόσο μέσω του καθεστώτος των hot spot όσο και των παραστάσεων-πράξεων των κοινών. Μεθοδολογικά, η έρευνα θα επιτελεστεί τόσο σε φυσικούς όσο και σε δυνητικούς χώρους: στοιχεία θα συλλεχθούν αφενός μέσα από επιτόπια έρευνα στον τόπο του νησιού και αφετέρου με διαδικτυακή έρευνα αντίστοιχων αναπαραστάσεων στην υπόλοιπη Ελλάδα, την Ευρώπη και τον κόσμο. Η χαρτογράφηση αυτή δεν στοχεύει απλά να συλλέξει και να ταξινομήσει τις πολλαπλές αναπαραστάσεις της Λέσβου αλλά, επίσης, να προβληματιστεί και να τοποθετηθεί κριτικά σε αυτές.

Ως εκ τούτου, βασική επιδίωξη της έρευνας αποτελεί η δημιουργία ενός Ατλαντα – μίας διαδικτυακής και διαδραστικής βάσης δεδομένων– στον οποίο η μεταναστευτική κρίση, τα hot spot και τα κοινά συναρθρώνονται, μέσα από την ανάδειξη και κριτική αντιπαράθεση των πολλαπλών απεικονίσεων της Λέσβου. Υπό αυτό το πρίσμα, η ίδια η φιλοσοφία και λειτουργία του Ατλαντα αποτελεί μία αναπαράσταση και κοινοποίηση, δηλαδή μία διαδικασία γραφής, μοιράσματος και διάχυσης τόσο της τοπικής όσο και της μετακινούμενης ιστορίας. Στη διαδικασία αυτήν συμπεριλαμβάνονται οι αφηγήσεις και οι ανείπωτες ιστορίες, οι συλλογικές μνήμες και τα καθημερινά βιώματα των τοπικών πληθυσμών, τα οποία συναντούν τα αντίστοιχα των μεταναστευτικών και προσφυγικών και, από κοινού, πλέον, δημιουργούν ορατές και αόρατες δράσεις και διεκδικήσεις.

research team / ερευνητική ομάδα

Η Μυρτώ Τσιλιμπουνίδη είναι κοινωνική ερευνήτρια και φωτογράφος. Η έρευνά της επικεντρώνεται στις διασυνδέσεις μεταξύ φαινομένων αστικής ζωής, τέχνης, πολιτισμού και καινοτόμων ερευνητικών μεθοδολογιών. Είναι συγγραφέας των βιβλίων *Reproducing Refugees: Photographing a Crisis* (Rowman & Littlefield, 2020); *Sociology of Crisis: Visualising Urban Austerity* (Routledge, 2017); και επιμελήτρια του τόμου *Street Art & Graffiti: Reading, Writing & Representing the City* (Routledge, 2017). Η Μυρτώ είναι ιδρυτικό μέλος του Φεμινιστικού Αυτόνομου Κέντρου Έρευνας στην Αθήνα.

Η Νάγια Τσελεπή είναι Διδάκτωρ και ερευνήτρια Ανθρωπογεωγραφίας που ζει και εργάζεται ανάμεσα στη Θεσσαλονίκη και τη Λέσβο. Τα βασικά ερευνητικά της ενδιαφέροντα είναι: οι χαρτογραφήσεις, τα κοινά, τα σύνορα και οι μετακινήσεις, η βιοπολιτική και ο έλεγχος, η συνεργατική διακυβέρνηση και τα 'assemblages'. Είναι Σύμβουλος στη 'Διακυβέρνηση Κοιν. Εγχειρημάτων' της Κοιν. Αλληλέγγυας Οικονομίας του Ε.Α.Π. και πιστοποιημένη facilitator & σύμβουλος στη Μέθοδο της Σοσιακρατίας. Έχει εργαστεί σε πολλές ΜΚΟ για ευπαθείς ομάδες πληθυσμού ως Ερευνήτρια και Συντονίστρια Προγραμμάτων. Συμμετέχει, επίσης, στην ερευνητική ομάδα Αόρατες Πόλεις. Η Νάγια έχει υπάρξει μέλος σε συλλογικότητες και δίκτυα αλληλεγγύης, σε συνελεύσεις γειτονιάς όπως επίσης σε ομάδες χορού, σωματικού θεάτρου και performance.

Ο Ορέστης Πάγκαλος είναι Διδάκτωρ Θεωρίας της Τέχνης, αρχιτέκτονας, εικαστικός και ερευνητής. Διδάσκει στο Μεταπτυχιακό της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων 'Εικαστικές Τέχνες, Τέχνη στον Δημόσιο χώρο', στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών 'Σημειωτική, Πολιτισμός και Επικοινωνία' στο ΑΠΘ, καθώς και στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών 'Προηγμένα Συστήματα Υπολογιστών και Επικοινωνιών' του ίδιου ιδρύματος. Έχει επίσης διδάξει μαθήματα σε σειρά άλλων μεταπτυχιακών (Μουσειολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμού του ΑΠΘ, Αρχιτεκτονικής του ΕΜΠ, Καλών Τεχνών στο Hunter College του City University of New York) και προπτυχιακών προγραμμάτων σε ζητήματα χώρου, κοινών, ιστορίας της τέχνης, μέσω, επικοινωνίας και πολιτισμού. Οι δραστηριότητές του περιλαμβάνουν εκδόσεις βιβλίων και περιοδικών, εγκαταστάσεις σε εκθέσεις και στον δημόσιο χώρο, δημιουργία βίντεο, και συμμετοχή σε πληθώρα συλλογικών εγχειρημάτων.

Η Κρίστη Πετροπούλου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Αστικής Γεωγραφίας, συμμετέχει στην ερευνητική ομάδα αόρατες πόλεις και είναι υπεύθυνη του εργαστηρίου Αστικής Γεωγραφίας και Πολεοδομικού Σχεδιασμού του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου ULP Strasbourg I. Έχει συμμετάσχει σε έρευνες και έχει δώσει διαλέξεις στην Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ισπανία, το Μεξικό, τη Βραζιλία, την Κολομβία, την Αργεντινή, τη Βολιβία και τον Καναδά σχετικά με την ανταποικιακή κριτική γεωγραφία, τους κοινωνικο-χωρικούς διαχωρισμούς και τα αστικά οικο-τοπία, τις μεταναστεύσεις, το δικαίωμα στην πόλη και τα κοινά, καθώς και τα κοινωνικά κινήματα πόλης και περιφέρειας και την ποιητική των αγώνων και των νέων κόσμων τους. Έχει δημοσιεύσει βιβλία και άρθρα στα Ελληνικά, Γαλλικά, Ισπανικά και Αγγλικά. Είναι επίσης ποιήτρια, καλλιτέχνης και κοινωνική ακτιβίστρια.

Myrto Tsilimpounidi is a social researcher and photographer. Her research focuses on the interface between urbanism, culture, and innovative methodologies. She is the author of *Reproducing Refugees: Photographia of a Crisis* (Roman & Littlefield, 2020); *Sociology of Crisis: Visualising Urban Austerity* (Routledge, 2017); and the editor of *Street Art & Graffiti: Reading, Writing & Representing the City* (Routledge, 2017). Myrto is the co-director of the Feminist Autonomous Centre for Research in Athens, Greece.

Naya Tselepi, is a PhD and researcher in Human Geographer, living and working between Thessaloniki and Lesvos island, Greece. Her main areas of research include: mappings, the commons, borders and mobilities, biopolitics and control, collaborative governance and 'assemblages'. She is an Adjunct Professor in Social and Solidarity Economy of the Hellenic Open University and a certified facilitator and trainer in Sociocracy Methodology. She has worked in various NGOs in the field of vulnerable group of people as Researcher and Project Coordinator. She is also a member of the Invisible Cities Research Group. Naya has been an activist in collectives and networks of solidarity, in neighborhood assemblies as well as groups of dance, corporal theatre and performances.

Orestis Pangalos PhD, is an artist, architect and researcher living in Thessaloniki, Greece. He is currently teaching Art, History of Art, Visual and Cultural studies courses at the 'Interdepartmental Postgraduate Program on Advanced Computer and Communication Systems', Aristotle University of Thessaloniki, as well as at the Interdepartmental Postgraduate Program 'Semiotics, Culture and Communication'. He is regularly teaching lessons in numerous postgraduate and undergraduate courses on matters of space, culture, commons, media and communication. His activities include book and magazine publications, installations in exhibitions and in public space, music videos, and participation in various collective works and projects. He is the co-editor of the 'History of Graffiti in Greece' book series.

Christy Petropoulou is Assistant Professor of Urban Geography, member of Invisible Cities Research Group and Director of Urban Geography and Planning Laboratory in Department of Geography, University of the Aegean, Greece. She is Dr. of ULP Strasbourg I, France. She has participated in researches and has given lectures in Greece, France, Spain, Mexico, Brazil, Colombia, Argentine, Bolivia and Canada about anticolonial critical geography, socio-spatial segregations and urban eco-landscapes, migrations, right to the city and commons, urban-regional social movements and poetics of new worlds. She has published books and articles in English, French, Spanish, and Greek. She is a poet, artist and activist.

αντί επιλόγου / short note

only one moment, we deliver the project to you & Moria* is burning...

* 'Moros' _in Greek: son of the Night, primitive goddess of the night / brother of the Squadrons who controlled his destiny / his brother is Death, the calm death, and the Waxes, violent death and deadly diseases

* 'Mora' _in Croatian: nightmare

* 'morrir' _in Spanish: I am dying

(Me)Moria: memory_μνήμη

μόνο μία στιγμή, αυτή που παραδίδουμε το project σε σας & καίγεται η Μόρια*...

* 'Μόρος' _στα ελληνικά: γιος της Νύχτας, αρχέγονη θεάς της νύχτας/ αδελφός των Μοιρών που έλεγχαν το πεπρωμένο/ αδέρφια του ο Θάνατος, ο ήρεμος θάνατος, και οι Κήρες, ο βίαιος θάνατος και η θανατηφόρα αρρώστια.

* 'Mora' _στα Κροάτικα: εφιάλτης

* 'morrir' _στα Ισπανικά: πεθαίνω

(Me)Moria: memory_μνήμη

